

Adekwatność kapitałowa i zarządzanie ryzykiem

FM Bank PBP S.A.

Stan na dzień 31.12.2014 r.

SPIS TREŚCI

I. INFORMACJE O BANKU	5
II. FUNDUSZE WŁASNE	5
III. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM	13
IV. REGULACYJNE WYMOGI KAPITAŁOWE.....	28
V. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY	34
VI. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE	36
VI.1. RYZYKO KREDYTOWE I RYZYKO ROZMYCIA	36
VI.2. RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA	42
VI.3. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIONE W PORTFELU HANDLOWYM.....	44
VI.4. OBLICZANIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH NA KWOTY EKSPOZYCJI SEKURTYZACYJNYCH WAŻONE RYZYKIEM	44
VI.5. BUFORY KAPITAŁOWE	44
VI.6. DŹWIGNIA FINANSOWA.....	45
VI.7. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ	46
VII. INFORMACJE DOTYCZĄCE POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE.....	46

Wstęp

Raport „Adekwatność kapitałowa i zarządzanie ryzykiem – FM Bank PBP S.A.” (zwany dalej „Raportem”) został przygotowany zgodnie z wymogami Rozporządzenia CRR, Rekomendacji M Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, a także zasadami wyrażonymi w „Polityce Informacyjnej FM Bank PBP S.A.”

Niniejszy Raport przedstawia informacje dotyczące strategii oraz procesów Banku odnośnie zarządzania ryzykiem, struktury kapitałów Banku oraz jego adekwatności kapitałowej. Informacje w raporcie przedstawione są w ujęciu jednostkowym, według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.

Słownik:

Ekspozycja kredytowa – suma wierzytelności pieniężnych i zobowiązań pozabilansowych Banku wynikająca z tytułu transakcji kredytowych;

Kapitał ekonomiczny (EC) – oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka zgodnie z procedurą wewnętrzną „Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)”;

Kapitał regulacyjny (RC) – kwota całkowitego wymogu kapitałowego ustalona jako suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, obliczonych zgodnie z procedurą wewnętrzną „Zasady wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka”;

Uchwała 76/2010 KNF z późn. zm. – Uchwała Nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz Uchwały: 369/2010 KNF z dnia 12 października 2010r., 206/2011 z dnia 22 sierpnia 2011r. i 324/2011 z dnia 20 grudnia 2011r.;

Uchwała 325/2011 KNF – Uchwała Nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych;

Uchwała 386/2008 KNF z późn. zm. – Uchwała Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz Uchwała 324/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r.;

Uchwała 387/2008 - Uchwała Komisji Nadzoru Finansowego nr 387/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie określenia ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, z których bank może korzystać w celu ustalenia wymogów kapitałowych i zakresu korzystania z tych ocen oraz ich powiązania ze stopniami jakości kredytowej.

Rozporządzenie CRR – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012;

Rekomendacja M – rekomendacja Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca zarządzania ryzykiem operacyjnym,

Jeśli nie zaznaczono inaczej, wszelkie dane prezentowane są wg stanu na 31 grudnia 2014 roku w tys. zł. Ewentualne różnice w sumach i udziałach wynikają z zaokrągleń kwot do pełnych tysięcy złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do jednego miejsca dziesiętnego.

I. Informacje o Banku

Nazwa Banku: FM Bank PBP S.A.

(do dnia 1 lipca 2013 roku: Polski Bank Przedsiębiorczości Spółka Akcyjna)
dalej „Bank”

Siedziba: ul. Domaniewska 39A

02 – 672 Warszawa

Bank jest wpisany do KRS prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000030330.

W dniu 1 lipca 2013 roku nastąpiła rejestracja w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego połączenia Polskiego Banku Przedsiębiorczości S.A. (dalej „PBP”) z FM Bank S.A., w wyniku którego powstał FM Bank PBP S.A.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku jednostką dominującą wobec Banku jest spółka PL Holdings S.à.r.l. (99,59% akcji), która jest podmiotem zależnym od Abris-EMP Capital Partners Limited (dalej: „ABRIS”), przez co spółka ABRIS jest ostatecznym podmiotem dominującym wobec Banku.

Zgodnie ze swoją strategią Bank nie prowadzi inwestycji kapitałowych i nie posiada udziałów w innych jednostkach, tym samym nie występują jednostki, które:

- 1) są objęte konsolidacją pełną,
- 2) są objęte konsolidacją proporcjonalną,
- 3) są wykazywane metodą praw własności,
- 4) pomniejszają fundusze własne,
- 5) nie są ani konsolidowane, ani nie pomniejszają funduszy własnych.

II. Fundusze własne

Bank wylicza fundusze własne zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR. Do czasu nowelizacji przepisów ustawy Prawo bankowe sposób wyliczania funduszy własnych w okresie przejściowym uwzględnia dotychczasowe przepisy, w zakresie, w jakim możliwa jest interpretacja wskazująca na niesprzeczność przepisów Rozporządzenia CRR z dotychczasowymi przepisami. Stosowana metodologia uwzględnia rekomendacje nadzoru finansowego i jest zgodna z art. 127 ustawy Prawo bankowe oraz wydaną na podstawie tego artykułu uchwałą nr 325/2011 KNF z dnia 20 grudnia 2011 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR **fundusze własne** stanowią sumę kapitału Tier 1 i kapitału Tier 2.

Na **kapitał Tier 1** instytucji składa się suma kapitału podstawowego Tier 1 i kapitału dodatkowego Tier 1.

Kapitał podstawowy Tier 1 obejmuje:

- wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy,
- kapitał zapasowy,
- kapitały rezerwowe,
- zyski zatrzymane,
- fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
- skumulowane inne całkowite dochody.

Bank uwzględnia w skumulowanych innych całkowitych dochodach pozycje zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości (MSR) 1, w tym w szczególności kapitał z aktualizacji wyceny, ujmując pomniejszenia niezrealizowanych zysków i strat wycenianych wg wartości godziwej zgodnie z przepisami przejściowymi Rozporządzenia CRR. W/w pomniejszenia wyliczane są przyjmując wartości procentowe zgodne z rekomendacjami nadzoru finansowego.

W pozycji zyski zatrzymane ujmowane są straty z lat ubiegłych oraz zyski z bieżącego okresu lub zyski roczne przed podjęciem formalnej decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy instytucji w danym roku wyłącznie po uzyskaniu uprzedniego zezwolenia właściwego organu. Jako właściwy organ Bank przyjmuje Komisję Nadzoru Finansowego do czasu wydania w tym zakresie regulacji wskazujących ten organ. Ponadto w zakresie zysków z bieżącego okresu lub zyski roczne w trakcie zatwierdzania spełnione muszą być następujące warunki:

- zyski te zostały zweryfikowane przez niezależny podmiot odpowiedzialny za badanie sprawozdań finansowych Banku;
- kwota tych zysków została pomniejszona o wszelkie możliwe do przewidzenia obciążenia lub dywidendy;
- weryfikacja zysków z bieżącego okresu lub zysków rocznych musi zapewniać odpowiedni poziom gwarancji, że zyski te zostały ocenione zgodnie z zasadami ustanowionymi w mających zastosowanie standardach rachunkowości.

Kapitał podstawowy Tier 1 pomniejszany jest o następujące pozycje:

- stratę za bieżący rok obrotowy,
- wartości niematerialne,
- aktywa z tytułu podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności.

W przypadku aktywów z tytułu podatku dochodowego opartego na przyszłej rentowności, Bank pomniejsza kapitał podstawowy jedynie o wartość tego aktywów wynikającego z różnic przejściowych, w wysokości przekraczającej 10% wartości pozycji kapitału podstawowego Tier 1 przed pomniejszeniem o aktywa z tytułu podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności.

Kapitał dodatkowy Tier 1 nie występuje w Banku.

Kapitał Tier 2 obejmuje:

- zobowiązania podporządkowane,

Bank ujmuje otrzymane zobowiązania podporządkowane jako element kapitału Tier 2 wyłącznie po uzyskaniu odpowiedniej zgody od Komisji Nadzoru Finansowego.

Zakres, w jakim otrzymane przez Bank pożyczki kwalifikują się jako pozycje w Tier II w trakcie ostatnich pięciu lat okresu zapadalności danych instrumentów, oblicza się, mnożąc:

- kwotę nominalną instrumentów lub pożyczek podporządkowanych w pierwszym dniu ostatniego pięcioletniego okresu ich umownego terminu zapadalności podzieloną przez liczbę dni kalendarzowych w tym okresie,
- oraz
- liczbę pozostałych dni kalendarzowych umownego terminu zapadalności instrumentów lub pożyczek podporządkowanych.

Wartości poszczególnych składników funduszy własnych, według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1 Składniki funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.

Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) KWOTA W DNIU UJAWNIEŃ	(B) ODNIESIENIE DO ARTYKUŁU ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/ 2013	(C) KWOTY UJĘTE PRZED PRZYJĘCIEM ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/2013 LUB KWOTA REZYDUALNA OKREŚLONA W ROZPORZĄDZENIU (UE) NR 575/2013
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	335 803	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
2	Zyski zatrzymane	-93 337	art. 26 ust. 1 lit. c)	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	21 695	art. 26 ust. 1	
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	27 432	art. 26 ust. 1 lit. f)	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	6 166	art. 26 ust. 2	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	297 759		

Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne

8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-22 272	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37 i art. 472 ust. 4	
---	--	---------	---	--

21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	-10 618	art. 36 ust. 1 lit c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	-13 743	art. 36 ust. 1 lit. a), art. 472 ust. 3)	
26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.	-1 540		
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;	-1 540		
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1	34	art. 467	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 1	-1 574	art. 468	
28	Calkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-48 174		
29	Kapitał podstawowy Tier I	249 585		
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	249 585		

Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy

46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	9 202	art. 62, 63	
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	9 202		
58	Kapitał Tier II	9 202		
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	258 787		

Kapitał akcyjny wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 1 000 zł. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone. Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2014r. wyniósł 308 907 tys. zł. Strukturę akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2014 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Struktura akcjonariatu Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku

31 grudnia 2014	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji (w tys. złotych)	Udział w kapitale akcyjnym
PL Holdings S.à.r.l.	307 655	307 655	307 655	99,59%
Piotr Stępniaak	1 252	1 252	1 252	0,41%
Razem	308 907	308 907	308 907	100,00%

Decyzją z dnia 8 kwietnia 2014 roku KNF zakazała wykonywania prawa głosu z akcji przez PL Holdings S.à.r.l. oraz Abris-EMP Capital Partners Limited oraz nakazała zbycie akcji Banku w terminie do 31 grudnia 2014 roku. Na posiedzeniu KNF w dniu 24 lipca 2014 roku Komisja utrzymała w mocy decyzję z dnia 8 kwietnia 2014 r. w części dotyczącej zakazu wykonywania prawa głosu z akcji FM Bank PBP S.A. przez PL Holdings S.à.r.l. oraz Abris-EMP Capital Partners Limited oraz uchylila decyzję z dnia 8 kwietnia 2014 roku w części dotyczącej nakazu zbycia wszystkich akcji FM Bank PBP S.A. posiadanych przez PL Holdings S.à.r.l. w terminie do 31 grudnia 2014 roku i umorzyła postępowanie w tej części. Na posiedzeniu KNF w dniu 18 listopada 2014 roku Komisja nakazała zbycie wszystkich akcji FM Banku PBP S.A. posiadanych przez PL Holdings S.à.r.l. w terminie do dnia 30 kwietnia 2015 roku.

Tabela 3 Kapitał akcyjny Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku

Seria	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji (w tys. zł)	Całkowita wartość nominalna serii (w tys. zł)
Akcje zwykłe imienne serii A	18 180	1	18 180
Akcje zwykłe imienne serii B	4 564	1	4 564
Akcje zwykłe imienne serii C	45 934	1	45 934
Akcje zwykłe imienne serii D	255	1	255
Akcje zwykłe imienne serii E	18 153	1	18 153
Akcje zwykłe imienne serii F	96 560	1	96 560
Akcje zwykłe imienne serii G	125 261	1	125 261
Kapitał akcyjny, razem	308 907	1	308 907

Kapitał zapasowy Banku tworzony jest z odpisów z zysku oraz z nadwyżek osiągniętych przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej pozostałych po pokryciu kosztów emisji. Wysokość odpisów na kapitał zapasowy określa Walne Zgromadzenie. Kapitał zapasowy na dzień 31 grudnia 2014 r. wyniósł 26 896 tys. zł.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych. Decyzje o wykorzystaniu kapitału rezerwowego podejmuje Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Kapitał rezerwowy na dzień 31 grudnia 2014 r. wyniósł 20 290 tys. zł.

Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej tworzony jest z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Fundusz ogólnego ryzyka przeznaczony jest na pokrycie kosztów i strat związanych z niezidentyfikowanymi ryzykami działalności bankowej, na które Bank nie utworzył odrębnej rezerwy. Na dzień 31 grudnia 2014 r. fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej wyniósł 27 432 tys. zł.

W zakresie **pozycji pomniejszających fundusze podstawowe**, na dzień 31 grudnia 2014 r. **wartości niematerialne** wyniosły 22 272 tys. zł, **niepokryta strata z lat ubiegłych** 93 337 tys. zł, **wynik roku bieżącego (strata)** 13 742 tys. zł oraz pozostałe korekty regulacyjne 12 158 tys. zł.

Wartości niematerialne wyceniane są według wartości bilansowej po pomniejszeniu o kwotę powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Pozostałe korekty regulacyjne funduszy własnych obejmują pomniejszenia o: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, które przekraczają 10% kapitału podstawowego Tier 1 oraz korekty dotyczące innych całkowitych dochodów (niezrealizowane straty oraz zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży).

Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży zgodnie z art. 467 Rozporządzenia CRR oraz decyzją KNF, na dzień 31 grudnia 2014 roku pomniejszają w 80% kapitał podstawowy Tier 1.

Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży zgodnie z art. 468 Rozporządzenia CRR są w 100% usuwane z pozycji kapitału podstawowego Tier 1.

Fundusze uzupełniające stanowią zobowiązania podporządkowane, które wynoszą 9 202 tys. zł. Wartość ujęta w funduszach własnych uwzględnia zasady amortyzacji instrumentów w Tier 2 określone w Artykule 64 Rozporządzenia CRR.

Uzgodnienie pozycji funduszy własnych do bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym.

Poniższe tabela prezentuje pełne uzgodnienie pozycji funduszy własnych do bilansu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku w zbadanym sprawozdaniu finansowym FM Bank PBP S.A.

Tabela 4 Uzgodnienie pozycji funduszy własnych do bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej	Pozycje nieujmowane w regulacyjnych funduszach własnych	Pozycje ujmowane w regulacyjnych funduszach własnych
Aktywa			
Wartości niematerialne	22 406	134	22 272
Zobowiązania			
Zobowiązania podporządkowane	23 467	14 265	9 202
Kapitał własny			
Kapitał akcyjny	308 907		308 907
Kapitał zapasowy	26 896		26 896
Kapitał rezerwowy	20 290		20 290
Fundusz ogólnego ryzyka	27 432		27 432
Inne całkowite dochody	1 405		1 405
Wynik w trakcie zatwierdzania (Zysk netto za okres 01.01.2013-31.12.2013 za zgodą KNF)	6 166		6 166
Strata z lat ubiegłych	-93 337		-93 337
Wynik roku bieżącego (strata)	-13 743		-13 743
Dodatkowe odliczenia			
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, które przekraczają 10% kapitału podstawowego Tier 1			-10 618
Korekty dotyczące innych całkowitych dochodów (niezrealizowane straty oraz zyski na instrumentach finansowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży)			-1 540
FUNDUSZE WŁASNE OGÓŁEM			258 787

III. Zarządzanie ryzykiem

III.1. Informacje ogólne

Celem systemu zarządzania ryzykiem w FM Bank PBP S.A. jest zapewnienie zestawu praktycznych zasad, procesów i narzędzi umożliwiających ostrożne i stabilne zarządzanie Bankiem. Bank przestrzega następujących ogólnych zasad zarządzania ryzykiem:

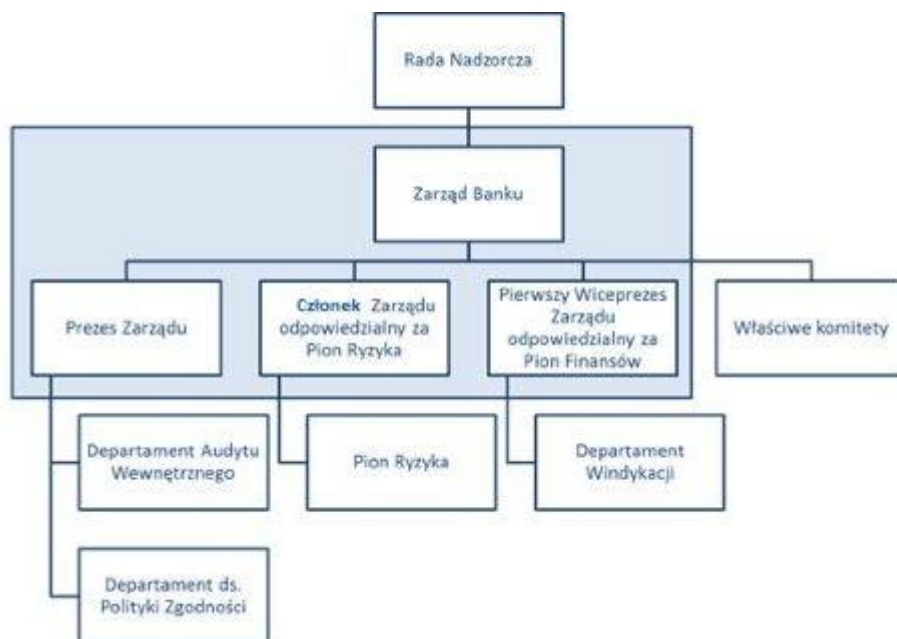
- system zarządzania ryzykiem oparty jest o pisemne zasady ujęte w „Strategii zarządzania ryzykiem” oraz szczegółowych regulaminach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;
- zakres odpowiedzialności poszczególnych jednostek organizacyjnych w zakresie zarządzania ryzykiem jest ściśle określony, przy czym zapewnione jest oddzielenie funkcji pomiaru, kontrolowania i raportowania ryzyka od sprzedaży oraz działalności operacyjnej;
- zarządzanie ryzykiem jest częścią procesu całościowego zarządzania Bankiem;
- poziom tolerancji na ryzyko określany jest w odniesieniu do kapitału ekonomicznego i jest zatwierdzany przez Radę Nadzorczą;
- Bank koncentruje się w swojej działalności na obszarach, w których posiada doświadczenie umożliwiające rzetelną ocenę ryzyka, natomiast wprowadzenie nowych produktów jest poprzedzone oceną ryzyka z nimi związanego.

Na proces zarządzania ryzykiem składają się m.in.:

- identyfikacja ryzyka,
- pomiar i ocena ryzyka,
- monitorowanie i kontrola ryzyka,
- raportowanie ryzyka,
- działania zarządcze.

Proces zarządzania ryzykiem odbywa się w ramach zdefiniowanych zakresów odpowiedzialności, zgodnie z przepisami wewnętrznymi oraz z wykorzystaniem odpowiedniej infrastruktury informatycznej. W celu zapewnienia aktualności proces ten jest przedmiotem cyklicznych przeglądów oraz weryfikacji przez audyt wewnętrzny.

Schemat 1 Schemat struktury organizacyjnej w zakresie obszaru zarządzania ryzykiem

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za określenie systemu zarządzania ryzykiem poprzez przyjęcie strategii oraz procedur zarządzania ryzykiem i zapewnienie praktycznego stosowania tego systemu w Banku. Zarząd Banku określa akceptowalny profil ryzyka poprzez określenie tolerancji na ryzyko oraz ustalenie i zatwierdzenie limitów ryzyka, a także ustala strukturę organizacyjną Banku zapewniającą skuteczne zarządzanie ryzykiem zgodnie z przepisami prawa. Zarząd Banku przedstawia Radzie Nadzorczej okresowe raporty dotyczące zarządzania ryzykiem.

Rada Nadzorcza zatwierdza uchwaloną przez Zarząd Strategię zarządzania ryzykiem, strukturę organizacyjną Banku, tolerancję na ryzyko oraz strategiczne limity ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje również nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowanego ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku oraz ocenia działalność Zarządu w zakresie zarządzania ryzykiem.

Odpowiedzialność za zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz kontrola ryzyka spoczywa na jednostkach Pionu Ryzyka, Departamencie ds. Polityki Zgodności oraz Departamencie Windykacji.

Pion Ryzyka odpowiedzialny jest za opracowywanie i wdrożenie zasad, mechanizmów pomiaru i raportowania ryzyka. Zarządza na bieżąco ryzykiem kredytowym, monitoruje ryzyko rynkowe w tym ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, ryzyko płynności oraz ryzyko operacyjne. Pion ryzyka jest odpowiedzialny również za raportowanie i pomiar ryzyka w Banku.

Departament ds. Polityki Zgodności odpowiada za bieżące zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Departament Windykacji odpowiada za zarządzanie wierzytelnościami zaklasyfikowanymi jako ekspozycje kredytowe zagrożone.

W procesie zarządzania ryzykiem Zarząd Banku jest wspierany przez komitety:

- Komitet ds. Ryzyka,
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Komitet Kredytowy,
- Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego i Bezpieczeństwa.

Komitet ds. Ryzyka koordynuje zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku ze szczególnym naciskiem na identyfikację oraz monitorowanie i kontrolę ryzyka z perspektywy całego Banku. Do obowiązków Komitetu ds. Ryzyka należy także kontrola i przegląd procesów związanych z zarządzaniem ryzykiem zgodnie ze Strategią Zarządzania Ryzykiem Banku oraz rekomendowanie Zarządowi działań w zakresie zarządzania ryzykiem.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) ustala wytyczne w zakresie sterowania ekspozycją Banku na ryzyko rynkowe oraz ryzyko płynności oraz ustala wysokość limitów i wartości progowych na ryzyko rynkowe. Na podstawie analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej w kraju oraz na rynku pieniężnym ocenia stan i możliwości pozyskania i lokowania środków, z uwzględnieniem potrzeb w zakresie posiadanych limitów. Komitet ustala wytyczne w zakresie lokowania kapitału i płynności Banku oraz analizuje bieżące potrzeby w zakresie finansowania z uwzględnieniem transakcji finalizowanych w najbliższym czasie. Do zadań komitetu należy również nadzór nad przestrzeganiem limitów oraz miar nadzorczych w zakresie ryzyka rynkowego oraz płynności.

Komitet Kredytowy wspiera Zarząd Banku przy podejmowaniu najistotniejszych decyzji kredytowych. Komitet jest podstawowym organem podejmującym decyzje kredytowe dotyczące klientów segmentu korporacyjnego, akceptuje istotne zmiany do transakcji, rodzaju produktu, warunków umownych oraz wydaje opinie do wniosków podlegających zatwierdzeniu przez Zarząd i opiniowaniu przez Radę Nadzorczą Banku. Ponadto Komitet Kredytowy podejmuje decyzje dotyczące strategii restrukturyzacyjnych/windykacyjnych w zakresie klientów korporacyjnych.

Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego i Bezpieczeństwa monitoruje bieżące kwestie operacyjnych Banku, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zagadnienia bezpieczeństwa, ryzyka operacyjnego, wykonania zaleceń audytorskich i nadzorczych, dostosowania procesów biznesowych do nowych przepisów prawa.

III.2. Ryzyko kredytowe

Bank zdefiniował zasady zarządzania ryzykiem kredytowym adekwatne do profilu działalności i planowanej strategii rozwoju.

Ryzyko kredytowe oznacza możliwość poniesienia straty w wyniku niewykonania przez dłużnika zobowiązania dotyczącego kapitału, odsetek lub innych należności. Ryzyko kredytowe przejawia się również w postaci spadku wartości aktywów i udzielonych zobowiązań warunkowych, będącego następstwem pogorszenia oceny jakości kredytowej dłużnika. Ryzyko kredytowe obejmuje następujące podkategorie ryzyka: ryzyko bazowe (niewypłacalności dłużnika), ryzyko kontrahenta (przedrozliczeniowe), ryzyko koncentracji (koncentracja wspólnych czynników ryzyka) oraz ryzyko rezydualne (nieskuteczności zabezpieczeń).

Na koniec 2014 roku Bank kredytował 2 główne grupy klientów – mikroprzedsiębiorstwa oraz klientów korporacyjnych. W 2014 roku Bank rozpoczął również kredytowanie osób fizycznych (portfel detaliczny), przy czym na koniec 2014 roku wartość ekspozycji w tym portfelu była niewielka.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczanie strat wynikających z materializacji ryzyka kredytowego, w tym wystąpienia zagrożenia utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i spełnieniu założeń planów biznesowych Banku.

System zarządzania ryzykiem kredytowym obejmuje w szczególności:

- metodyki, narzędzia i systemy informatyczne wspierające ocenę zdolności oraz wiarygodności kredytowej klientów Banku;
- politykę kredytową,
- metody pomiaru, limitowania i monitorowania koncentracji ryzyka kredytowego;
- politykę stosowania zabezpieczeń,
- metodyki, narzędzia i systemy informatyczne wspierające identyfikację ekspozycji, dla których rozpoznano utratę wartości oraz wyznaczanie odpisów z tytułu utraty wartości;
- pomiar ryzyka kredytowego dokonywany z wykorzystaniem miar portfelowych (PD, LGD, CCF), wysokości odpisów z tytułu utraty wartości, analiz jakości portfela kredytowego (w tym analizy vintage, migracje ekspozycji między klasami, historyczne stopy default oraz odzysku);
- testy warunków skrajnych;
- raporty zarządcze.

Ryzyko kredytowe podlega ocenie w momencie podejmowania decyzji kredytowej oraz w procesie monitorowania zaangażowania kredytowego Banku.

W Banku funkcjonuje system regulacji wewnętrznych określających zarówno kwestie procesowe związane z zawarciem transakcji z klientem (w tym kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych), jak i oceną jego zdolności i wiarygodności kredytowej z wykorzystaniem dedykowanych modeli oraz zasady monitorowania ekspozycji i raportowania nt. ryzyka kredytowego.

Portfel kredytów dla klientów korporacyjnych charakteryzuje się stosunkowo dużą koncentracją oraz niewielką liczbą obsługiwanych klientów, w wyniku czego ryzyko kredytowe tego segmentu związane jest głównie z sytuacją finansową poszczególnych klientów oraz jakością przyjętych przez Bank zabezpieczeń prawnych.

Do oceny wiarygodności kredytowej kontrahentów korporacyjnych Bank wykorzystuje własne modele eksperckie zbudowane i walidowane przy wsparciu zewnętrznych doradców, jak również zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowych agencji ratingowych, które są mapowane do wewnątrzbankowej „master skali” ocen ratingowych. Tak zbudowane ratingi wewnętrzne są podstawą decyzji kredytowej.

Bank przeprowadza cykliczny monitoring klientów i ekspozycji kredytowych korporacyjnych, który obejmuje m.in. analizy terminowości spłat, identyfikację zaangażowań o podwyższonym ryzyku, ważności oraz wartości przyjętych prawnych zabezpieczeń oraz sytuacji ekonomiczno-finansowej kontrahentów.

Portfel kredytów dla mikroprzedsiębiorstw charakteryzuje się stosunkowo niską średnią kwotą ekspozycji oraz niewielkim poziomem koncentracji zaangażowań, w wyniku czego ryzyko kredytowe tego segmentu związane jest przede wszystkim z warunkami produktu, przyjętymi zasadami oceny zdolności i wiarygodności kredytowej oraz sposobem organizacji procesu podejmowania decyzji kredytowych. Oferta kredytowa oraz sam proces decyzyjny charakteryzują się dużą standaryzacją oraz znacznym stopniem automatyzacji.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w zakresie mikroprzedsiębiorstw jest wspierany przez modele scoringowe oraz ratingowe, a zarządzanie ryzykiem odbywa się w ujęciu portfelowym dla wyodrębnionych jednolitych grup klientów i produktów. Portfele kredytowe są przedmiotem cyklicznych analiz pod kątem możliwości zoptymalizowania procesu decyzyjnego

III.2.A. Techniki redukcji ryzyka

W Banku funkcjonuje system regulacji wewnętrznych określających zasady przyjmowania zabezpieczeń prawnych kredytów.

W przypadku kredytów korporacyjnych, co do zasady, Bank wymaga ustanowienia zabezpieczenia prawnego.

Przy ustanawianiu zabezpieczeń kredytów korporacyjnych Bank dąży do ich dywersyfikacji, tzn. zróżnicowania form zabezpieczenia, ich przedmiotu oraz ewentualnym uzyskaniu zabezpieczenia od osób trzecich (innych niż klient). Czynnikiem branym pod uwagę przy ustalaniu zabezpieczenia jest jego wartość rynkowa, płynność, możliwość wykorzystania przy korygowaniu wymogu kapitałowego oraz odpisów z tytułu utraty wartości oraz brak nadmiernej współzależności pomiędzy aktywami przyjętymi na zabezpieczenie a wiarygodnością kredytową kredytobiorcy.

W celu zapewnienia skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń Bank potwierdza skuteczność prawną zawieranych umów ustanawiających zabezpieczenie, w sposób ostrożny ustala wartości zabezpieczeń, wykorzystuje ubezpieczenie przedmiotu zabezpieczenia (z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej na Bank) oraz monitoruje ważność i wartości przyjętych zabezpieczeń.

Najczęściej wykorzystywanymi zabezpieczeniami kredytów korporacyjnych są: hipoteka, zastaw rejestrowy, gwarancja/poręczenie, przystąpienie do długu, przelew wierzytelności (cesja), ubezpieczenie kredytu, zastaw finansowy oraz kaucja (przeniesienie określonej kwoty ma własność Banku).

Dominującymi zabezpieczeniami kredytów dla mikroprzedsiębiorstw są ubezpieczenia na życie, poręczenia osób fizycznych oraz poręczenia i gwarancje portfelowe udzielane w ramach:

- programu JEREMIE - inicjatywa pozadotacyjnego wsparcia dla MŚP, powołana przez Komisję Europejską i Europejski Bank Inwestycyjny,
- portfelowej linii gwarancyjnej de minimis (PLD) we współpracy z BGK,
- gwarancji Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego w ramach finansowania podmiotów rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej.

W 2014 roku Bank wdrożył nowy produkt – pożyczkę hipoteczną, w przypadku którego głównym zabezpieczeniem jest hipoteka na nieruchomości. W przypadku innych rodzajów produktów, zabezpieczenia (hipoteki, zastaw rejestrowy, przewłaszczenie) wykorzystywane są sporadycznie, w szczególności w sytuacjach transakcji obciążonych wyższym poziomem ryzyka kredytowego.

Przyjęte zabezpieczenia, o ile spełniają kryteria uznawania wynikające z przepisów wewnętrznych i Rozporządzenia CRR są wykorzystywane na potrzeby redukcji wymogu

kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przy uwzględnieniu kompleksowej metody uznawania zabezpieczeń finansowych.

FM Bank PBP S.A. nie stosuje saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych oraz nie przyjmował na zabezpieczenie kredytowych instrumentów pochodnych.

III.2.B. Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa

W 2014 r. głównym dostawcą ochrony kredytowej nierzeczywistej był Skarb Państwa.

Z uwagi na ograniczony zakres i skalę zabezpieczeń przyjętych w 2014 r., w zakresie zastosowanych instrumentów ograniczania ryzyka, nie odnotowano podwyższonej koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego.

III.2.C. Oddzielnie dla każdej klasy ekspozycji - całkowita wartość ekspozycji zabezpieczoną przez uznane zabezpieczenia finansowe, gwarancje lub inne uznane zabezpieczenia, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności

Tabela 5 Wykaz całkowitej wartości ekspozycji zabezpieczonej uznanym zabezpieczeniem finansowym, gwarancją lub innym uznanym zabezpieczeniem, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności w podziale na klasy ekspozycji

Klasa ekspozycji	Całkowita wartość ekspozycji netto (po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw)	Gwarancje	Uznane zabezpieczenia finansowe	Inne uznane zabezpieczenia
Rządy i banki centralne	0	0	0	0
JST oraz władze lokalne	0	0	0	0
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	0	0	0	0
Wielostronne banki rozwoju	0	0	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0	0	0
Institucje	0	0	0	0
Przedsiębiorcy	122 571	117 284	5 288	0
Ekspozycje detaliczne	137 960	137 960	0	0
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	794	0	794	0
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	16 311	16 311	0	0
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0	0	0
Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0	0	0	0

Pozycje sekurytyzacyjne	0	0	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	0	0	0	0
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0	0	0
Inne ekspozycje	0	0	0	0

III.3.A. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to możliwość poniesienia przez Bank straty w związku z niekorzystną zmianą parametrów rynkowych w zakresie kursów walutowych, stóp procentowych oraz cen aktywów lub kontraktów. Ryzyko rynkowe obejmuje następujące podkategorie ryzyka: ryzyko stopy procentowej (IR), w tym ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej i księdze bankowej, ryzyko walutowe (FX), ryzyko cen dłużnych papierów wartościowych, ryzyko kapitałowych papierów wartościowych oraz ryzyko cen towarów.

W FM Bank PBP S.A. głównym czynnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej, związane głównie z portfelem kredytowym dla mikroprzedsiębiorstw, w przypadku którego wysokość oprocentowania może ulec zmianie nawet o 4-krotność zmiany stopy lombardowej, zgodnie z wymogami Ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 7 lipca 2005 r. (Dz.U. 2005 nr 157 poz. 1316). Na poziom ryzyka stopy procentowej ustalony został system wartości progowych i limitów (ustalonych decyzją ALCO oraz Rady Nadzorczej).

Drugim potencjalnie występującym w Banku rodzajem ryzyka rynkowego jest ryzyko walutowe wynikające z niekorzystnych zmian kursów walut. System limitów ograniczający to ryzyko w Banku został zmodyfikowany w 2014 roku.

W związku z posiadaniem w portfelu dłużnych papierów wartościowych (skarbowych i komercyjnych), Bank narażony jest również na ryzyko zmian cen dłużnych papierów wartościowych.

Ze względu na brak zaangażowania Banku w instrumenty, których wartość zależy od cen kapitałowych papierów wartościowych oraz cen towarów, Bank nie jest narażony na te rodzaje ryzyka rynkowego.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczenie ewentualnych strat wynikających ze zmian stawek rynkowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie odpowiedniej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

W ramach zarządzania ryzykiem rynkowym Bank kieruje się następującymi zasadami:

- Bank dąży do utrzymywania niskich pozycji z punktu widzenia ryzyka rynkowego, bez utrzymywania istotnych pozycji spekulacyjnych.

- Poziom akceptowalnego ryzyka rynkowego wyznaczony jest przez system limitów wewnętrznych.
- Zawierając znaczące transakcje z klientami z segmentu korporacyjnego Bank dąży do domykania ekspozycji na ryzyko rynkowe na zasadzie back-to-back z akceptowalnymi instytucjami finansowymi.
- Bank nie otwiera pozycji wrażliwych na inne czynniki ryzyka niż stopa procentowa, kurs walutowy czy zmiana cen instrumentów dłużnych.
- Bank ogranicza zakres wykorzystywanych instrumentów pochodnych do ich podstawowych rodzajów (w szczególności Bank unika kredytowych instrumentów pochodnych oraz skomplikowanych struktur opcyjnych).

System zarządzania ryzykiem rynkowym obejmuje w szczególności:

- pomiar i monitorowanie ryzyka za pomocą dedykowanych miar (m.in. VaR, PV01, pozycja walutowa, testy warunków skrajnych, wrażliwość wyniku odsetkowego);
- limitowanie ryzyka za pomocą systemu wartości progowych, limitów i strategicznych limitów ryzyka;
- monitoring limitów określonych dla wyników Departamentu Skarbu;
- testy warunków skrajnych;
- raporty zarządcze i podejmowanie działań zarządczych.;

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym został określony w ramach „Strategii zarządzania ryzykiem” (zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą) oraz regulaminie „Zarządzanie ryzykiem rynkowym” (zatwierdzonym przez Zarząd Banku). Funkcję wspierającą dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym pełni Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który na bieżąco monitoruje ekspozycję Banku na ryzyko rynkowe. Najważniejsze limity ryzyka rynkowego (strategiczne limity ryzyka) przyjmowane są przez Zarząd Banku oraz akceptowane przez Radę Nadzorczą Banku w ramach „Strategii Zarządzania Ryzykiem”. Na system zarządzania ryzykiem rynkowym składają się ponadto limity oraz wartości progowe na wybrane miary ryzyka, ustalone decyzją ALCO.

Miary wrażliwości ryzyka rynkowego zostały przedstawione w Tabeli 6. Dane na 31 grudnia 2013 roku prezentują miary, które nie stanowiły wówczas limitów strategicznych.

Tabela 6 Miary wrażliwości ryzyka rynkowego

Limit	Obszar	31.12.2014	31.12.2013
Całkowita pozycja walutowa (%)	Ryzyko walutowe	0,5%	1,0%
Zmiana wyniku odsetkowego (%)	Ryzyko stopy procentowej Księgi Bankowej	9,6%	6,0%
PV01 (tys. zł)	Ryzyko stopy procentowej Księgi Handlowej	2	2

III.3.B. Narażenie na ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

Za podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej FM Banku PBP S.A. uznaje ryzyko bazowe, ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyko krzywej dochodowości oraz ryzyko opcji klienta. Specyficzne ryzyko stopy procentowej związane jest z częścią portfela kredytowego dla mikroprzedsiębiorstw, w przypadku którego wysokość oprocentowania może ulec zmianie w wyniku zmiany stóp NBP, zgodnie z wymogami Ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 7 lipca 2005 r. (Dz.U. 2005 nr 157 poz. 1316). Ryzyko to ma charakter nieliniowy (oprocentowanie kredytów może zmienić się nawet o 4-krotność zmiany stopy lombardowej), a Bank ma ograniczone możliwości zarządzania tym ryzykiem.

Podstawowym narzędziem pomiaru ryzyka stopy procentowej w Banku jest raport luki przeszacowań.

Tabela 7 Luka przeszacowań w PLN na dzień 31 grudnia 2014

Instrument	stopa	w mln zł										Razem
		1W	1M	3M	6M	9M	1Y	2Y	3Y	5Y	10Y	
Razem Aktywa:		440	869	944	140	26	20	68	61	70	1	2 638
Razem Pasywa:		978	355	830	359	97	38	71				2 728
Aktywa - Pasywa		-538	514	113	-219	-70	-19	-4	61	70	1	-90
Transakcje pozabilansowe			0		19		-9	-10				0
Luka przeszacowań:		-538	514	113	-200	-70	-28	-14	61	70	1	-90
Luka skumulowana:		-538	-23	90	-110	-180	-208	-221	-160	-91	-90	
Luka skumulowana jako % aktywów odsetkowych:		20%	1%	3%	4%	7%	8%	8%	6%	3%	3%	

Ekspozycja Banku na ryzyko niedopasowania terminów przeszacowań jest relatywnie niewielka – skumulowana luka przeszacowań w PLN wynosiła na 31 grudnia 2014:

- w okresie 3 miesięcy - 3% sumy aktywów odsetkowych,
- w okresie 1 roku – 8% sumy aktywów odsetkowych.

Ponadto Bank monitoruje skalę przedterminowych spłat kredytów oraz zrywalności depozytów terminowych.

Pomiar i raportowanie ryzyka stopy procentowej na księżde bankowej odbywa się w cyklu dziennym oraz miesięcznym.

III.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje w szczególności: ryzyko systemów IT, ryzyko outsourcingu, ryzyko kadrowe oraz bezpieczeństwo fizyczne.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej Banku poprzez obniżenie strat operacyjnych oraz zwiększenie adekwatności i szybkości reakcji Banku na zdarzenia zewnętrzne.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje w szczególności:

- ewidencjonowanie oraz analizę wewnętrznych zdarzeń i incydentów z zakresu ryzyka operacyjnego;
- ustalenie i monitorowanie kluczowych czynników ryzyka (KRI);
- samoocenę ryzyka operacyjnego (RSA);
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- kalkulację kapitału wewnętrznego;
- raporty zarządcze;
- utrzymywanie planów awaryjnych;
- system monitoringu umów outsourcingowych;
- politykę w zakresie wyboru, uzupełniania oraz monitorowania potrzeb kadrowych i planowania zaplecza kadrowego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym został określony w ramach „Strategii zarządzania ryzykiem” (zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą), regulaminie „Zarządzanie ryzykiem operacyjnym” (zatwierdzonym przez Zarząd Banku) oraz w procedurach szczegółowych dla wyodrębnionych podobszarów ryzyka operacyjnego.

W 2014 r. w Banku zostały ujawnione zdarzenia z tytułu ryzyka operacyjnego z wyłączeniem strat powiązanych z procesem kredytowania (Tabela 8).

Tabela 8 Zdarzenia operacyjne i straty brutto w podziale na rodzaje i kategorie zdarzeń

Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia	Kwota strat brutto* w tys. zł
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	8
	Kontrahenci niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	5,4
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	4,4
	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	2,3
Oszustwo wewnętrzne	Działania nieuprawnione	3,1
Oszustwo zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	14,2
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	2,5
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	27,5
RAZEM		67,4

* Straty brutto obejmują straty zrealizowane (np. rezerwy, odpisy, koszty). Powyższe kwoty nie uwzględniają z kolei odzysków bezpośrednich ani odzysków z tytułu mechanizmu transferu ryzyka oraz strat z tytułu ryzyka operacyjnego powiązanych z ryzykiem kredytowym, które traktowane są jako straty ryzyka kredytowego do celów obliczania minimalnych wymogów kapitałowych.

Straty z tytułu zdarzeń z ryzyka operacyjnego wynikały głównie z błędów i awarii systemów i sieci oraz nieautoryzowanych transakcji kartowych i kradzieży laptopów, przy czym łączna wysokość strat brutto była niewielka w stosunku do skali działania Banku.

W celu ograniczenia negatywnych skutków zdarzeń, Bank podjął i kontynuuje szereg działań. Należą do nich:

- wprowadzenie zmian i zabezpieczeń w systemach informatycznych,
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w wewnętrznych procedurach Banku,
- wzmocnienie mechanizmów przeciwdziałania nadużyciom na szkodę Banku,
- ograniczenie liczby błędów pracowników poprzez szkolenia,
- doskonalenie realizacji procesów, w których odnotowywane są nieprawidłowości.

III.5. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to możliwość utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań. Przez płynność należy rozumieć zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku bieżącej działalności Banku oraz w innych, dających się przewidzieć warunkach, bez konieczności poniesienia straty.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest wywiązywanie przez Bank się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań, z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego.

System zarządzania ryzykiem płynności obejmuje w szczególności:

- planowanie długookresowe w zakresie pozyskiwania źródeł finansowania;
- koncentrację na pozyskiwaniu stabilnych i zdywersyfikowanych źródeł finansowania;
- regularną analizę stabilności źródeł finansowania;
- pomiar, monitorowanie oraz limitowanie ryzyka płynności z wykorzystaniem miar nadzorczych (M1, M2, M3, M4), miar płynności wynikających z Rozporządzenia CRR oraz dodatkowych miar płynności;
- pomiar kontraktowej i urealnionej luki płynności;
- testy warunków skrajnych;
- regularną analizę sytuacji rynkowej i aktualizację bieżącej polityki płynnościowej w oparciu o trendy rynkowe;
- raporty zarządcze.

Proces zarządzania ryzykiem płynności został określony w ramach „Strategii zarządzania ryzykiem” (zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą) oraz regulaminie „Zarządzanie ryzykiem płynności” (zatwierdzonym przez Zarząd banku). Limity wewnętrzne na miary płynności zatwierdzone zostały przez Radę Nadzorczą Banku (strategiczne limity ryzyka) Zarząd Banku (pozostałe limity). Funkcję wspierającą dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności pełni Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który na bieżąco monitoruje sytuację płynnościową Banku i ustala bieżącą politykę w tym zakresie. Operacyjnie ryzykiem płynności w Banku zarządza Departament Skarbu.

III.6. Ryzyko prawne/braku zgodności

Ryzyko prawne jest częścią ryzyka operacyjnego, lecz w procesie identyfikacji ryzyka, ryzyko prawne jest identyfikowane jako odrębna grupa ryzyka. W ramach szeroko rozumianego ryzyka prawnego zostało przyjęte ryzyko braku zgodności, rozumiane przez Bank jako ryzyko sankcji prawnych bądź regulaminowych, materialnych strat finansowych lub utraty dobrej reputacji, na jakie narażony jest Bank w wyniku nie przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów prawa, regulacji nadzorczych, przepisów wewnętrznych czy przyjętych przez siebie standardów i kodeksów postępowania mających zastosowanie w jego działalności. W ramach ryzyka braku zgodności można wyróżnić w szczególności następujące podrodzaje ryzyka:

- Ryzyko prawne (spraw spornych) – zdefiniowane przez Bank jako ryzyko poniesienia strat materialnych i utraty reputacji w wyniku wad prawnych lub niezgodnością z powszechnie obowiązującym prawem: umów, wewnętrznych regulacji prawnych, dokumentacji bankowych, których konsekwencją jest zasądzenie roszczenia od Banku, uznanie roszczenia w drodze ugody sądowej/pozasądowej, zapłacenie kar umownych lub poniesienie straty z powodu przedawnienia dochodzenia roszczeń;
- Ryzyko podatkowe to ryzyko poniesienia strat materialnych i ewentualnych konsekwencji skarbowych i karno-skarbowych wynikających z kar nakładanych przez organy skarbowe i organy kontroli skarbowej w związku z nieprawidłowościami w ewidencji i rozliczaniu zobowiązań podatkowych lub nie spełnianiem innych wymogów prawa podatkowego (np. przechowywanie dokumentacji). Czynnikiem ryzyka podatkowego jest rozbudowany i skomplikowany system prawa podatkowego w Polsce;
- Ryzyko regulacyjne to ryzyko sankcji regulacyjnych oraz potencjalnie strat materialnych i utraty reputacji będących następstwem nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa i wymogów prawa, w szczególności prawa bankowego, przepisów wydawanych przez nadzór bankowy, przepisów o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy, finansowaniu terroryzmu i przestępstw finansowych;

Zgodnie z przyjętą przez Bank definicją ryzyka operacyjnego, w skład którego wchodzi ryzyko prawne, zarządzanie ryzykiem prawnym odbywa się w zakresie metodologii przyjętej dla ryzyka operacyjnego. Kluczową rolę w procesie zarządzania sprawuje Departament ds. Polityki Zgodności, odpowiedzialny za identyfikację i zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

III.7. Ryzyko cyklu gospodarczego

Ryzyko cyklu gospodarczego jest uwzględniane w ramach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (w szczególności ryzykiem kredytowym i rynkowym). Bank dokonuje regularnej analizy sytuacji rynkowej m.in. na posiedzeniach Komitetu ALCO przy udziale Głównego Ekonomisty Banku. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego i rynkowego oparte o scenariusze makroekonomiczne przygotowywane przy udziale Głównego Ekonomisty Banku.

Komitet ds. Ryzyka jest odpowiedzialny za monitoring i kontrolę ryzyka makroekonomicznego, dokonuje regularnego przeglądu jego poziomu oraz ocenia i decyduje o ewentualnej alokacji Kapitału Ekonomicznego. Szacunek kapitału ekonomicznego dokonywany jest poprzez scenariusze makroekonomiczne w ramach testów warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego i ryzyka rynkowego. Ryzyko makroekonomiczne ze względu na swą specyfikę nie jest uwzględniane w kalkulacji kapitału regulacyjnego (RC).

III.8. Ryzyko reputacji

W zakresie zarządzania ryzykiem reputacji, Bank stosuje odpowiednie polityki i regulacje wewnętrzne dotyczące obszarów szczególnie wrażliwych – tj. w ramach których wszelkie niedopatrzania i zdarzenia mogą zaszkodzić wizerunkowi Banku i jego reputacji wśród klientów, partnerów biznesowych, inwestorów jak i nadzorcy. Do takich obszarów należy m.in. obszar zgodności z prawem, w ramach którego do zadań Departamentu ds. Polityki Zgodności należy kontrolowanie zgodności procedur dotyczących przestrzegania zasad polityki zgodności w Banku z przepisami zewnętrznymi obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejnymi obszarami są kontakty z klientami oraz konflikty interesów, które zarządzane są poprzez ich rozstrzygnięcie w sposób obiektywny przy zastosowaniu jasno określonych założeń organizacyjnych, z uwzględnieniem dobra prawnego klientów.

III.9. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli rozumiane jest jako ryzyko wdrożenia nieprawidłowo zbudowanych (zdefiniowanych) modeli, niewłaściwego zastosowania modeli lub braku niezbędnej ich aktualizacji i poniesienia przez Bank negatywnych skutków finansowych lub pogorszenia reputacji Banku.

Zarządzając ryzykiem modeli, Bank korzysta z metod dostosowanych do rodzaju i skali prowadzonej działalności, z uwzględnieniem roli pełnionej przez dany model oraz jego istotności.

III.10. Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne to ryzyko wynikające ze zmian w otoczeniu gospodarczym oraz z podjęcia niekorzystnych decyzji biznesowych, wadliwej realizacji decyzji biznesowych lub braku reakcji na zmiany w otoczeniu gospodarczym.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych, wynikających z negatywnych zmian w otoczeniu gospodarczym a także braku lub niekorzystnych decyzji na występujące zmiany otoczenia gospodarczego.

IV. Regulacyjne wymogi kapitałowe

Bank w 2014 roku wyznaczał wymogi kapitałowe zgodnie z metodami określonymi w Rozporządzeniu CRR oraz obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi. Poniższa tabela prezentuje szczegółowe zestawienie metod wykorzystywanych przez Bank dla wyliczania nadzorczych wymogów kapitałowych.

Tabela 9 Metody stosowane w kalkulacji regulacyjnych wymogów kapitałowych

Wymóg w zakresie funduszy własnych	Metoda – właściwe przepisy CRR
ryzyko kredytowe i ryzyko rozmycia	Część Trzecia, Tytuł II, Rozdział 2 (Metoda Standardowa)
ryzyko rynkowe, w tym:	
ryzyko walutowe	Część Trzecia, Tytuł IV, Rozdział 3
ryzyko cen towarów	Ze względu na specyfikę działalności prowadzonej przez Bank wymóg w zakresie funduszy własnych dotyczący ryzyka cen towarów nie jest obecnie obliczany.
ryzyko korekty wyceny kredytowej instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym	Część Trzecia, Tytuł VI (Metoda Standardowa)
ryzyko pozycji	Część Trzecia, Tytuł IV, Rozdział 2
ryzyko kredytowe kontrahenta	Część Trzecia, Tytuł II, Rozdział 6 (Metoda wyceny według wartości rynkowej)
ryzyko rozliczenia / dostawy	Część Trzecia, Tytuł V
ryzyko operacyjne	Część Trzecia, Tytuł III, Rozdział 2 (Metoda Wskaźnika Bazowego)

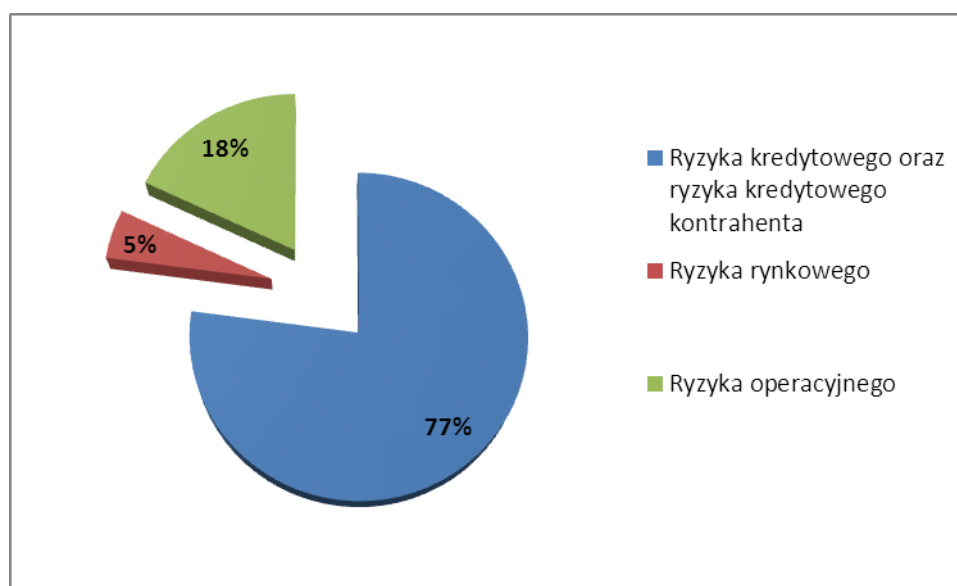
Wg stanu na 31 grudnia 2014 r. całkowity wymóg kapitałowy Banku wyniósł 153 676 tys. zł.

Strukturę całkowitego wymogu kapitałowego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Wysokość wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka

Wymóg kapitałowy z tytułu:	Wartość wymogu (w tys. zł)
Ryzyka kredytowego oraz ryzyka kredytowego kontrahenta	118 481
ryzyka kredytowego	117 119
ryzyka kredytowego kontrahenta	1 362
Ryzyka rynkowego	5 872
ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA)	1 652
ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych	4 154
ryzyka ogólnego stóp procentowych	1 717
Ryzyka operacyjnego	27 672
Wymogi kapitałowe razem	153 676

Schemat 2 Struktura całkowitego wymogu kapitałowego wg stanu na 31 grudnia 2014r.

W procesie wyznaczania adekwatności kapitałowej każda z klas ekspozycji została zaklasyfikowana zgodnie z Artykułem 112 Rozporządzenia CRR do poszczególnych klas ekspozycji. Strukturę wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta wg poszczególnych klas ekspozycji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Struktura wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta

Klasa ekspozycji	Wartość wymogu kapitałowego (tys. zł)
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	5 586
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	2 055
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	40 554
Ekspozycje lub warunkowe ekspozycje detaliczne	47 500
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	4 979
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	10 975
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0
Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	0
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
Inne ekspozycje	6 832
Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta	118 481

W strukturze ekspozycji kredytowych Banku dominują ekspozycje zaklasyfikowane do kategorii ekspozycji detaliczne. Ekspozycje zaklasyfikowane do tej kategorii stanowiły 40% wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta.

Celem zarządzania kapitałem w Banku jest utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych zapewniających utrzymanie współczynnika wypłacalności na poziomie uznanym przez Bank za bezpieczny oraz zabezpieczenie wszystkich istotnych ryzyk zidentyfikowanych w prowadzonej przez Bank działalności, przy jednoczesnym zapewnieniu efektywności wykorzystania posiadanego przez Bank kapitału, w celu osiągnięcia oczekiwanej stopy zwrotu z kapitału i dochodowości.

Podstawową regulacją obowiązującą w procesie oceny adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (dalej „Rozporządzenie CRR”), zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012. Rozporządzenie CRR jest częścią tzw. pakietu CRD IV/CRR, który składa się z Rozporządzenia CRR oraz Dyrektywy CRD IV – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniająca Dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej „Dyrektywa CRD”). W przeciwieństwie do Rozporządzenia CRR które obowiązuje bezpośrednio, Dyrektywa CRD musi być zaimplementowana do prawa krajowego. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Ustawa – Prawo Bankowe nie została jeszcze znowelizowana i obecnie trwają prace nad nowelizacją Ustawy implementującej przepisy CRD IV. Pierwszeństwo w przypadku konfliktu pomiędzy przepisami Rozporządzenia CRR a przepisami krajowymi mają przepisy Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR, z uwzględnieniem znanych Bankowi planowanych do wdrożenia opcji narodowych.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz obowiązującym w Polsce Prawem Bankowym FM Bank PBP S.A. jest zobligowany do utrzymywania funduszy własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka. Minimalna wartość współczynnika wypłacalności do utrzymywania jakiej był zobowiązany Bank na dzień 31 grudnia 2014 roku na podstawie przepisów Prawa Bankowego wynosiła 8%. Niemniej jednak należy uwzględnić dodatkowe oczekiwania KNF w zakresie adekwatności kapitałowej banków określone w piśmie KNF z dnia 21 marca 2014 roku, zgodnie z którymi banki powinny utrzymywać współczynnik wypłacalności na poziomie 12% oraz współczynnik Tier 1 na poziomie 9%. Jest to zgodne z długookresowym celem kapitałowym Banku, którym jest utrzymanie współczynnika na bezpiecznym poziomie co najmniej 12%, a współczynnika Tier I na poziomie co najmniej 9%. Poniżej przedstawione zostały wyliczenia współczynników adekwatności kapitałowej Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Tabela 12 Wymogi w zakresie funduszy własnych – współczynniki wypłacalności na 31 grudnia 2014 roku.

	Wartość w tys. zł
Kapitał podstawowy Tier I	249 585
Kapitał dodatkowy Tier I	0
Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	249 585
Kapitał Tier II	9 202
Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	258 787
Aktywa ważone ryzykiem razem	1 920 951
Współczynniki kapitałowe	
Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,99%
Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,99%
Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,47%

IV.1. Zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowej

Zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2, Bank dokonując wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, wagę ryzyka przypisuje zgodnie z klasą, do której należy dana ekspozycja oraz stopniem jakości kredytowej ekspozycji lub podmiotu w zakresie określonym w §§ 267-270 Rozporządzenia CRR. Przyporządkowanie ratingu zewnętrznego do stopni jakości kredytowej odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w Uchwale 387/2008.

W 2014 roku w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych Bank wykorzystywał informacje o ratingach zewnętrznych wystawionych przez agencję Moody's Investors Service, Fitch i Standard&Poor's w szczególności w odniesieniu do ekspozycji wobec banków.

Bank w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych wykorzystywał oceny kredytowe nadane poszczególnym emitentom i emisjom. Oceny kredytowe wykorzystywane były do określenia wagi ryzyka tych ekspozycji wobec podmiotów i instrumentów, które posiadały taką ocenę. W przypadku, gdy oceny takiej nie było wagi ryzyka przypisywane były ekspozycjom

nieposiadającym zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia CRR.

Tabela 13 Wartość ekspozycji przed i po zastosowaniu technik redukcji ryzyka kredytowego dla poszczególnych stopni jakości kredytowej (w tys.zł)

Klasa Ekspozycji	Wartość ekspozycji przed zastosowaniem technik ograniczania ryzyka kredytowego	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego
Rządy i banki centralne	737 975 138		1 007 072 171
Jednostki samorządu terytorialnego	349 123 304		349 123 304
Wielostronne banki rozwoju	0		2 457 099
Instytucje – banki (1 STJK*)	747 368		747 368
Instytucje – banki (2 STJK*)	12 183 261		12 183 261
Instytucje – banki (3 STJK*)	19 965 370		19 965 370
Instytucje – banki (brak zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej)	32 330 951		32 330 951
Przedsiębiorstwa	117 283 671	Gwarancja Skarbu Państwa	0
Przedsiębiorstwa	5 287 759	Depozyty zabezpieczające	0
Przedsiębiorstwa	624 953 201		624 953 201
Ekspozycje detaliczne	29 408 094	program JEREMIE - gwarancja BGK (Skarbu Państwa)	0
Ekspozycje detaliczne	106 139 975	linia gwarancyjna de minimis (PLD) - gwarancja BGK (Skarbu Państwa)	0
Ekspozycje detaliczne	2 411 497	gwarancji Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego	0
Ekspozycje detaliczne	1 117 469 096		1 117 469 096
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	73 110 397		73 110 397
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	794 498	Depozyty zabezpieczające	0
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	10 503 573	program JEREMIE - gwarancja BGK (Skarbu Państwa)	0
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	5 761 720	linia gwarancyjna de minimis (PLD) - gwarancja BGK (Skarbu Państwa)	0
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	45 602	gwarancji Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego	0
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	120 521 313		120 521 313
Inne ekspozycje	68 030 441		68 030 441
	3 434 046 229		3 427 963 972

*STJK – stopień jakości kredytowej ustalony w oparciu o ocenę zewnętrznej agencji ratingowej

** - kwota uwzględnia wartość gwarancji Skarbu Państwa udzielonych wobec ekspozycji „Przedsiębiorstwa”, „Ekspozycje detaliczne” oraz „Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania”

*** - kwota uwzględnia wartość gwarancji Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego udzielonych wobec ekspozycji „Ekspozycje detaliczne” oraz „Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania”

V. Kapitał wewnętrzny

Kapitał ekonomiczny szacowany jest przez Bank dla ryzyk zidentyfikowanych jako istotne zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykiem. Łączny kapitał ekonomiczny stanowi suma kapitałów wyznaczonych dla poszczególnych istotnych rodzajów ryzyka.

Proces identyfikacji i oceny istotności ryzyk dokonywany jest co najmniej raz do roku. Na koniec 2014 roku za istotne uznawane były poniższe rodzaje ryzyka:

V.1. Ryzyko kredytowe, w tym:

- Bazowe ryzyko kredytowe,
- Ryzyko kredytowe kontrahenta,
- Ryzyko rezydualne,
- Ryzyko koncentracji.

Oszacowanie kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka kredytowego segmentu korporacyjnego odbywa się za pośrednictwem modelu portfelowego bazującego na metodzie IRB. Przy kalkulacji kapitału ekonomicznego są stosowane wartości parametrów ryzyka z modeli Banku, lub jeśli jest taka potrzeba - wartości parametrów zawarte w dokumentach nadzorczych. Ryzyko kredytowe segmentu korporacyjnego obejmuje także ekspozycje wynikające z instrumentów pochodnych (ryzyko kredytowe kontrahenta) oraz dłużnych korporacyjnych papierów wartościowych (element ryzyka kredytowego w ramach ryzyka cen papierów dłużnych). Dla segmentu mikroprzedsiębiorstw oraz detalicznego Kapitał Ekonomiczny kalkulowany jest zgodnie metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Dodatkowo, w przypadku wystąpienia przekroczenia limitów koncentracji – wymóg kapitałowy z tego tytułu jest uwzględniany w kapitale ekonomicznym z tytułu ryzyka kredytowego.

V.2. Ryzyko Rynkowe, w tym:

- Ryzyko stopy procentowej księgi handlowej,
- Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej,
- Ryzyko walutowe,

Kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka rynkowego liczony jest przy wykorzystaniu trzech miar ryzyka:

- a) Ryzyko stopy procentowej księgi handlowej - wpływ na wycenę portfela handlowego scenariusza zmian stóp procentowych o 100 pb.
- b) Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej - wpływ na roczny wynik odsetkowy scenariusza zmian stóp procentowych o 100 pb.
- c) Ryzyko walutowe - wpływ na wyniki zmiany kursów walut o $\pm 30\%$.

V.3. Ryzyko operacyjne

Kalkulacja kapitału ekonomicznego na ryzyko operacyjne oparta jest na analizie scenariuszowej, zgodnej z podejściem Scenario-Based Advanced Measurement Approach, i stanowi różnicę pomiędzy stratą nieoczekiwaną (przy założonym poziomie ufności 99%) a stratą oczekiwaną. W kalkulacji wyróżnione są zdarzenia powiązane z ryzykiem braku zgodności oraz ryzykiem reputacji.

V.4. Ryzyko płynności

Bank utrzymuje kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności w celu pokrycia potencjalnych strat wynikających z:

- Kosztu upłynnienia portfela papierów wartościowych w ramach działań naprawczych przewidzianych w scenariuszach testów warunków skrajnych ryzyka płynności,
- Podwyższonego kosztu pozyskania finansowania zewnętrznego w celu pokrycia części wypływów wynikających ze scenariuszy odpływu środków w ramach testów warunków skrajnych.

V.5. Ryzyko prawne/braku zgodności

Kalkulacja kapitału ekonomicznego dokonywana jest w ramach analizy scenariuszowej ryzyka operacyjnego poprzez uwzględnienie zidentyfikowanych scenariuszy zdarzeń dla ryzyka braku zgodności i pozostałych aspektów ryzyka prawnego.

V.6. Ryzyko cyklu gospodarczego (makroekonomicznego)

Kapitał Ekonomiczny z tytułu ryzyka makroekonomicznego w segmencie korporacyjnym obliczany jest na podstawie analizy scenariuszowej poprzez transpozycję zmiennych z modelu makroekonomicznego na parametry ryzyka kredytowego (PD i LGD). Szacunkowa wielkość kapitału to różnica pomiędzy kapitałem ekonomicznym wynikającym ze scenariusza testowego (scenariusz „łagodnego” kryzysu), a kapitałem ekonomicznym obliczonym dla warunków normalnych. Dla segmentu mikroprzedsiębiorstw, kapitał ekonomiczny wyznaczany jest w oparciu o wyniki testów nadzorczych warunków skrajnych.

V.7. Ryzyko Reputacji

Kapitał wewnętrzny na ryzyko reputacji jest uwzględniony w ramach wyliczenia kapitału ekonomicznego z tytułu ryzyka operacyjnego.

V.8. Ryzyko strategiczne oraz ryzyko modeli

Kapitał wewnętrzny na ryzyko strategiczne oraz ryzyko modeli nie był alokowany w 2014 roku. Bank planuje dokonać pierwszej alokacji kapitału wewnętrznego na powyższe ryzyka w 2015 roku.

VI. Informacje uzupełniające

VI.1. Ryzyko kredytowe i ryzyko rozmycia

Ryzyko rozmycia zdefiniowane przez Bank jako ryzyko powstające w sytuacji, w której Bank, w ramach zabezpieczenia należności, przyjmuje wierzytelności, jakie dłużnik banku posiada względem strony trzeciej (np. swego kontrahenta).

1. Definicja należności spełniających przesłanki utraty wartości

Należnościami spełniającymi przesłanki utraty wartości są należności, wobec których stwierdzono obiektywne dowody utraty wartości, zgodnie z kryteriami określonymi

procedurze tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych. Kryteria te obejmują m.in.:

- opóźnienie w spłacie przekraczające 90 dni,
- wypowiedzenie umowy kredytowej,
- pogorszenie sytuacji finansowej kredytobiorcy,
- różne formy restrukturyzacji zadłużenia wobec Banku,
- uprawdopodobnione wyłudzenie kredytu.

2. Metody przyjęte do ustalania korekt wartości i rezerw

W zależności od rodzaju segmentu oraz występowania przesłanek utraty wartości Bank wyznacza odpisy/rezerwy z wykorzystaniem jednej z 3 metod:

- metoda indywidualna – stosowana w przypadku ekspozycji korporacyjnych spełniających przesłanki utraty wartości,
- metoda portfelowa – stosowana w przypadku ekspozycji spełniających przesłanki utraty wartości z segmentów mikroprzedsiębiorstw i detalicznego,
- metoda IBNR – stosowana dla wszystkich segmentów klienta w przypadku ekspozycji niespełniających przesłanek utraty wartości oraz ekspozycji spełniających te przesłanki, ale dla których ze względu na przyjęte zabezpieczenia nie utworzono odpisów aktualizujących.

W przypadku metody indywidualnej odpis/rezerwa wyznaczana jest w oparciu o przewidywane dla danego klienta przepływy pieniężne zdefiniowane dla różnych scenariuszy (m.in. spłata całości wierzytelności, windykacja, restrukturyzacja, sprzedaż wierzytelności), ważone prawdopodobieństwami realizacji tych scenariuszy.

W przypadku metody portfelowej oraz IBNR odpis/rezerwa wyznaczana jest z wykorzystaniem parametrów ryzyka:

- PD (z ang. probability of default) – prawdopodobieństwo, iż w okresie identyfikacji straty (z ang. LIP – loss identification period) ekspozycja zostanie przeklasyfikowana do ekspozycji z utratą wartości,
- RR (z ang. recovery rate) – stopa odzysku z ekspozycji z utratą wartości,
- CCF (z ang. credit conversion factor) – współczynnik konwersji kredytowej odzwierciedlający jaka część ekspozycji pozabilansowej może zostać skonwertowana na ekspozycję bilansową w momencie wystąpienia utraty wartości.

W przypadku segmentu mikroprzedsiębiorstw parametry te obliczane są na podstawie danych historycznych (o ile Bank posiada dostateczną próbę danych). W przypadku

niedostatecznej próby danych przyjmowane są parametry wyznaczone na podstawie oszacowań eksperckich. Na koniec 2014 roku parametry PD i CCF zostały wyznaczone na podstawie 12-miesięcznego okna czasowego (październik 2013 - październik 2014), natomiast parametry RR – na podstawie pełnej dostępnej historii spłat kredytów z utratą wartości (w okresie od 2010 roku do października 2014), poszerzonej o dane uzyskane od firmy zewnętrznej o podobnym profilu klientów (dla opóźnień przekraczających 1020 dni – ze względu na ograniczone dane historyczne Banku dla tych przedziałów opóźnień). Na koniec 2013 roku parametry PD i CCF zostały wyznaczone na podstawie 12-miesięcznego okna czasowego (grudzień 2012 - grudzień 2013), natomiast parametry RR – na podstawie pełnej dostępnej historii spłat kredytów z utratą wartości (w okresie od 2010 roku do grudnia 2013), poszerzonej o dane uzyskane od firmy zewnętrznej o podobnym profilu klientów (dla opóźnień przekraczających 720 dni). W przypadku ekspozycji objętych portfelowymi poręczeniami, poza spodziewanymi odzyskami ze spłat klientów, w wyliczeniu odpisów uwzględniono również spodziewane odzyski z realizacji portfelowych poręczeń.

W przypadku segmentu detalicznego ze względu na brak danych historycznych parametry PD, RR i CCF zostały wyznaczone na podstawie oszacowań eksperckich.

W przypadku segmentu korporacyjnego ze względu na małą liczbę klientów nie jest możliwe wyznaczenie parametrów ryzyka na podstawie danych historycznych Banku. Parametr PD wyznaczany jest na podstawie wyników oceny ratingowej klienta, LGD w oparciu o relację wartości przyjętych zabezpieczeń do wartości ekspozycji oraz o rodzaj klienta, a CCF w oparciu o rodzaj ekspozycji pozabilansowej.

3. Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy

Tabela 14 Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy*

Klasa ekspozycji	Łączna kwota ekspozycji Stan na koniec 2014 r. (w tys. zł)	Średnia** kwota ekspozycji w ciągu 2014 r. (w tys. zł)
Rządy i banki centralne	737 975	579 887
Jednostki samorządu terytorialnego oraz władze lokalne	349 123	352 563
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	0	0
Wielostronne banki rozwoju	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0
Institucje	65 227	165 424
Przedsiębiorcy	747 525	667 081
Ekspozycje detaliczne	1 255 429	1 179 805
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	73 905	189 465
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	136 832	91 290
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0
Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	0	0
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
Inne ekspozycje	68 030	66 641
Razem	3 434 046	3 292 157

*kwoty w tabeli uwzględniają ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych w wysokości ekwiwalentu bilansowego. Wartość ekspozycji z tego tytułu oraz aktywa ważone ryzykiem przedstawiono w Tabeli 21

** średnia z kwot ekspozycji na końcu kwartałów 2014 roku.

4. Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Tabela 15 Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji wraz z dodatkowymi informacjami

Kraje	Detailiczne	Przedsiębiorcy	Rządy i banki centralne	Jednostki samorządu terytorialnego oraz władze lokalne	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	Pozostałe klasy razem.
Polska ogółem	1 255 429	687 917	737 975	349 123	136 832	73 905	119 533
Szwecja		57 395*					228
Inne		2 212					13 497**

*Pozycja zawiera obligacje spółki zarejestrowanej w Szwecji, która jest spółką celową polskiej spółki. Płatności dla obligatariuszy są poręczone przez polską spółkę.

**Pozycja zawiera salda rachunków Nostro oraz wycenę instrumentów pochodnych z instytucjami finansowymi

5. Struktura branżowa ekspozycji lub w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Tabela 16 Struktura branżowa ekspozycji lub w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji

Segmenty branżowe	Rządy i banki centralne	Jednostki samorządu terytorialnego oraz władze lokalne	Instytucje	Przedsiębiorcy	Ekspozycje detailiczne	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Pozostałe ekspozycje
Energetyka i media użytkowe	0	0	0	113 797	211	0	30 610	2 470
Finanse Publiczne	0	349 123	0	0	0	0	0	0
Handel i usługi	0	0	0	219 702	1 088 681	57 130	55 895	3 668
Infrastruktura i budownictwo	0	0	0	79 961	56 704	7 372	7 153	6 535
Instytucje Finansowe	394 012	0	65 227	104 025	0	0	0	2 992
Pozostałe łącznie	343 963	0	0	0	0	0	0	52 204
Różne branże przemysłu	0	0	0	58 161	56 098	9 003	38 199	161
Transport	0	0	0	171 878	53 734	400	4 976	0
Razem	737 975	349 123	65 227	747 525	1 255 429	73 905	136 832	68 030

6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Tabela 17 Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji

Klasa ekspozycji	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-12 miesięcy	1-5 lat	Powyżej 5 lat	Inne	Razem
Rządy i banki centralne	480 004	0	0	257 971	0	0	737 975
JST oraz władze lokalne	0	5 346	14 499	281 375	47 904	0	349 123
Instytucje	22 187	759	499	41 087	695	0	65 227
Przedsiębiorcy	29 737	50 262	100 487	420 629	146 410	0	747 525
Ekspozycje detaliczne	5 373	14 673	74 056	645 899	515 429	0	1 255 429
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	8 912	2	7 259	13 904	43 828	0	73 905
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 556	1 725	33 561	6 182	33 057	59 752*	136 832
Inne ekspozycje	0	0	0	0	0	68 030**	68 030
Razem	548 769	72 765	230 361	1 667 046	787 322	127 782	3 434 046

* Pozycje, dla których termin zapadalności upłynął

** Pozycje nieposiadające określonego terminu zapadalności (np. środki trwałe, aktywo z tytułu podatku odroczonego).

7. W rozbiciu na istotne branże lub typy kontrahentów kwoty:

- a. ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości,
- b. salda korekt wartości i rezerw,
- c. korekt wartości i rezerw w danym okresie

Tabela 18 Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości i salda rezerw na dzień 31 grudnia 2014 r.

Segment branżowy	Kwota ekspozycji bilansowej brutto	Odpis	Kwota ekspozycji bilansowej netto
Handel i usługi	181 416	123 835	57 581
Infrastruktura i budownictwo	39 775	30 514	9 261
Różne branże przemysłu	55 798	16 161	39 637
Transport	18 892	12 451	6 442
Energetyka i media użytkowe	28 357	8 020	20 338
Razem	324 238	190 981	133 258

8. Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości - przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmujące w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym.

Tabela 19 Ekspozycje zagrożone i salda rezerw na dzień 31 grudnia 2014 r. według krajów

Kraj	Kwota ekspozycji bilansowej brutto	Odpis	Kwota ekspozycji bilansowej netto
Polska	324 238	190 981	133 258

9. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości

Tabela 20 Zmiana stanu odpisów z tytułu trwałej utraty wartości na należności bilansowe w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. (w tys. zł)

	Odpis
Stan na początek okresu	125 377
Zwiększenia	76 723
Zmniejszenia	11 119
Stan na koniec okresu	190 981

VI.2. Ryzyko kredytowe kontrahenta

1. Opis metodologii stosowanej do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

Bank szacuje kapitał ekonomiczny na ryzyko kredytowe kontrahenta w oparciu o ogólną metodologię portfelową opisaną w punkcie V.1.

W celu zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta Bank wykorzystuje osobną procedurę *Zarządzanie ryzykiem kredytowym kontrahenta*. W ramach przyjętych rozwiązań zawarcie transakcji pochodnej musi zostać poprzedzone ustaleniem przez Komitet Kredytowy limitu kredytowego dla kontrahenta. Wysokość przyznanego limitu jest wprowadzana do systemu transakcyjnego. W trybie dziennym monitorowane jest wykorzystanie limitów.

2. Opis zasad polityki w zakresie zabezpieczeń kredytowych i tworzenia rezerw kredytowych oraz polityki w zakresie narażenia na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia.

Polityka w zakresie przyjmowanych zabezpieczeń uregulowana w Banku jest w formie jednego dokumentu zarówno dla księgi bankowej i księgi handlowej. Szczegółowe informacje znajdują się w punktach III.2.A do III.2.C niniejszego dokumentu.

3. Omówienie wpływu wartości wymaganego zabezpieczenia, jakie musiałby zapewnić Bank przy obniżeniu jego oceny wiarygodności kredytowej.

Bank nie posiada nadanych ocen wiarygodności kredytowej przez zewnętrzne agencje ocen ratingowych.

4. Dodatnia wartość godziwa brutto kontraktów, korzyści z saldowania, bieżącej ekspozycji kredytowej, ustanowionego zabezpieczenia oraz wartości netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych, przy czym wartość netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych stanowi ekspozycję z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych po uwzględnieniu korzyści z prawnie obowiązujących umów saldowania, jak i umów dotyczących zabezpieczenia kredytowego.

Tabela 21 Wartość ekspozycji i ekspozycji ważonej ryzykiem w podziale na typ instrumentu

Instrument	Wartość ekspozycji	Aktywa ważone ryzykiem
IRS/CIRS	14 552	13 379
Derywaty walutowe	6 736	3 645
Razem	21 288	17 024

5. Zasady ustalania wartości ekspozycji zgodnie z przyjętą metodą w zależności od dokonanego wyboru.

Dla potrzeb wyliczenia ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych, Bank przyjmuje metodę wyceny rynkowej, przy której ekwiwalent bilansowy oblicza się jako sumę kosztu zastąpienia i przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej.

Jako koszt zastąpienia przyjmuje się dodatnią wartość rynkową transakcji. W przypadku, gdy wycena transakcji jest ujemna, koszt zastąpienia takiej transakcji jest równy zero.

Bank dokonuje wyceny instrumentów finansowych metodą wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów pieniężnych - wartość godziwa kontraktu ustalana jest jako

bieżąca wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych wynikających z danego kontraktu. Do wyceny wykorzystywane są dane rynkowe, w szczególności krzywe rynkowe, kursy walutowe i zmienności walutowe.

Przyszłą potencjalną ekspozycję kredytową, z wyjątkiem jednowalutowych transakcji zamiany zmiennej stopy procentowej na zmienną stopę procentową, w przypadku których oblicza się jedynie koszt zastąpienia, oblicza się jako iloczyn nominalnej kwoty transakcji pozabilansowej (lub wartości jej ekwiwalentu delta w przypadku opcji) i wagi ryzyka produktu przypisanej tej transakcji.

Wartość ekspozycji wyliczana jest analogicznie jak w przypadku ryzyka kredytowego portfela bankowego a następnie ważona ryzykiem. Łączny wymóg kapitałowy stanowi suma wartości ważonych pomnożonych przez 8%.

6. Wartość referencyjna zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych i rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej według typów ekspozycji.

Bank nie zawiera kredytowych transakcji pochodnych.

7. Kredytowe transakcje pochodne (referencyjne) w podziale na transakcje zawarte w celach związanych z własnym portfelem kredytowym, w tym stanowiące nierzeczywistą ochronę kredytową oraz na transakcje zawarte na zlecenie klientów i transakcje spekulacyjne, z dalszym rozbiciem na zabezpieczenie zakupione i sprzedane w ramach każdej grupy produktów.

Bank nie zawiera kredytowych transakcji pochodnych.

VI.3. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Zgodnie ze strategią działania Bank nie dokonuje inwestycji kapitałowych w inne podmioty.

VI.4. Obliczanie wymogów kapitałowych na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważne ryzykiem

W 2014 r. Bank nie posiadał w swoim portfelu żadnych ekspozycji sekurytyzacyjnych.

VI.5. Bufory kapitałowe

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank nie jest zobowiązany do ujawniania informacji dotyczących przestrzegania przez instytucję wymogu w zakresie bufora antycyklicznego w związku z brakiem określenia poziomu bufora oraz brakiem szczegółowych przepisów wykonawczych.

VI.6. Dźwignia finansowa

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR Bank liczy wskaźnik dźwigni finansowej od roku 2014. Wskaźnik ten kalkulowany jest jako miara kapitału Tier 1 podzielona przez łączną wartość ekspozycji bilansowych i pozabilansowych Banku. Wskaźnik dźwigni finansowej ma na celu kontrolowanie poziomu zadłużenia się Banku.

Wyliczona wartość wskaźnika wysyłana jest do NBP co kwartał w celu analizy oraz zbierania informacji o poziomach tego wskaźnika w poszczególnych bankach. Służyć to ma ustaleniu pewnej minimalnej wartości wskaźnika w przyszłości, która będzie obligowała banki do utrzymywania wyższego niż minimalna wartość wskaźnika dźwigni finansowej.

Wartość kapitału Tier 1 według definicji przejściowej jest równa kapitałowi Tier 1 w pełni wprowadzonej definicji.

Na dzień 31 grudnia 2014 wartość wskaźnika dźwigni finansowej wyniosła 7,29%.

Tabela 22 Wartość wskaźnika dźwigni oraz podział miary ekspozycji całkowitej na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Rodzaj ekspozycji	Wartość ekspozycji (w tys. zł)
Ekspozycja z tytułu transakcji finansowania papierów wartościowych zgodnie z art. 220 CRR	0
Ekspozycja z tytułu transakcji finansowania papierów wartościowych zgodnie z art. 222 CRR	0
Instrumenty pochodne: wartość rynkowa	15 855
Instrumenty pochodne: metoda wyceny narzutu według wartości rynkowej	6 827
Instrumenty pochodne: metoda wyceny pierwotnej ekspozycji	0
Niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdej chwili bezwarunkowo anulować bez wypowiedzenia	16 863
Pozycje pozabilansowe o średnim/niskim ryzyku	0
Pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu	9 803
Inne pozycje pozabilansowe	92 984
Inne aktywa	3 281 420
Kapitał i korekty regulacyjne	
Kapitał Tier 1	249 585
Wskaźnik dźwigni finansowej	7,29%

VI.7. Aktywa wolne od obciążeń

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat aktywów obciążonych Banku. Dany składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Tabela 23 Aktywa obciążone i nieobciążone na dzień 31 grudnia 2014 roku.

	Aktywa obciążone	Aktywa nieobciążone
Kredyty na żądanie	0	146 452
Instrumenty udziałowe	0	0
Dłużne papiery wartościowe	23 792	914 087
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	7 087	2 028 815
Inne aktywa	780	98 737
Łącznie	31 659	3 188 091

VII. Informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

W 2014 roku Polityka zmiennych składników wynagrodzeń została zaktualizowana i zatwierdzona Uchwałą Zarządu nr 319/2014 z dnia 07.10.2014r. oraz Uchwałą Rady Nadzorczej nr 65/2014 z dnia 15.10.2014r.

VII.1 Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku ("**Polityka Zmiennych Wynagrodzeń**") została zatwierdzona przez Zarząd Banku uchwałą nr 319/2014 z dnia 07 października 2014 roku oraz przez Radę Nadzorczą Banku uchwałą nr 65/2014 z dnia 15 października 2014r.

Polityka określa zasady przyznawania i wypłaty wynagrodzeń zmiennych, tj. wynagrodzeń zależnych od wyników pracy w danym roku obrotowym, osobom zajmującym w Banku, bez względu na podstawę ich zatrudnienia, stanowiska kierownicze.

Celem wprowadzenia Polityki jest wspieranie realizacji strategii Banku poprzez prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i powstrzymywanie osób zajmujących stanowiska kierownicze zakwalifikowane do stanowisk kierowniczych w rozumieniu § 28 ust. 1 Uchwały od podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną w strategii ryzyka skłonność Banku do ryzyka.

Podstawą do wprowadzenia Polityki w Banku jest § 27 ust. 2 uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

Polityka została opracowana z uwzględnieniem:

- 1) Uchwały, a także stanowiska Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego odnośnie rekomendowanych kierunków wykładni postanowień Uchwały, zawartego w pismach Zastępcy Przewodniczącego Komisji z dnia 23 grudnia 2011 roku (Okólnik w sprawie polityki zmiennych składników wynagrodzeń) oraz z dnia 22 maja 2012 roku (pismo do Prezesa Związku Banków Polskich), wydanych na podstawie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/76/UE z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie zmiany dyrektyw 2006/48/WE oraz 2006/49/WE,
- 2) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającą dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE w zakresie wymogów kapitałowych dotyczących portfela handlowego i resekurytyzacji oraz przeglądu nadzorczego polityki wynagrodzeń („**Dyrektywa CRD IV**”),
- 3) wytycznych Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Bankowego (ang. CEBS, obecnie EBA) w sprawie polityki i praktyki wynagrodzeń (Guidelines on Remuneration Policies and Practices, GL 44) z dnia 10 grudnia 2010 roku,
- 4) wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (ang. EBA) w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje (Guidelines on the Assessment of the Suitability of Members of the Management Body and Key Function Holders, GL/2012/06) z dnia 22 listopada 2012 roku („**Wytyczne EBA z 22 listopada 2012 r.**”).

Stanowiska kierownicze zostały określone w Wykazie Stanowisk Kierowniczych przyjętym uchwałą Zarządu Banku z dnia 7 października 2014 roku. Wykaz Stanowisk

Kierowniczych obejmuje w szczególności wszystkich Członków Zarządu Banku oraz dyrektorów siedmiu komórek organizacyjnych Banku.

Do opracowania Polityki Zmiennych Wynagrodzeń powołano grupę projektową nadzorowaną przez Wiceprezesa Zarządu Banku nadzorującego Pion Finansów i Członka Zarządu Banku odpowiedzialnego za Pion Ryzyka, w której zaangażowani byli dyrektorzy departamentów: Zarządzania Zasobami Ludzkimi, Audytu Wewnętrznego, Prawnego, Kontroli Ryzyka i Finansów.

Grupa projektowa korzystała w trakcie prac z usług konsultanta zewnętrznego w postaci zewnętrznej kancelarii prawniczej.

Bank nie jest bankiem znaczącym pod względem wielkości, organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności (w rozumieniu § 6 ust. 4 Uchwały nr 258/2011) i dlatego nie działa w nim komitet ds. wynagrodzeń.

VII.2 Sposób kształtowania wynagrodzeń Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze

Wynagrodzenie Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze jest podzielone na składnik stały (wynagrodzenie zasadnicze) i zmienny (premia roczna).

Wynagrodzenie zmienne Osób Uprawnionych w roku obrotowym **n** nie może przekraczać **100%** rocznego wynagrodzenia zasadniczego należnego za ten rok obrotowy.

VII.3 Wysokość i warunki przyznania wynagrodzenia zmiennego

Przyznanie Osobie Uprawnionej wynagrodzenia zmiennego oraz jego wysokość uzależnione są od spełnienia następujących warunków:

- (1) realizacji budżetu Banku w roku obrotowym **n** na poziomie co najmniej 100 % budżetowanego wyniku finansowego netto zakładanego w budżecie Banku; osiągnięcie przez Bank wyniku na niższym poziomie wyklucza możliwość nabycia prawa do wynagrodzenia zmiennego za ten rok obrotowy,
- (2) osiągnięcia przez Osobę Uprawnioną określonych celów indywidualnych, mierzonych wskaźnikami finansowymi i niefinansowymi (jakościowymi); cele indywidualne wynikają z zakresu obowiązków Osoby Uprawnionej zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Banku i odnoszą się do wyników osiągniętych przez obszar, za który Osoba Uprawniona jest odpowiedzialna,

- (3) w przypadku Osób Uprawnionych w jednostkach sprzedażowych – osiągnięcia budżetowanego wyniku finansowego przez jednostkę organizacyjną, za którą odpowiada Osoba Uprawniona.

Przyznanie wynagrodzenia zmiennego odbywa się na podstawie trzyletniego okresu oceny wyników wstecz.

Ocena Wyników dokonywana jest w oparciu o budżet i cele indywidualne wyznaczone na rok obrotowy **n**, jednak bierze się pod uwagę również wyniki finansowe Banku lub jednostki organizacyjnej, za którą odpowiada Osoba Uprawniona, osiągnięte w latach obrotowych objętych Oceną Wyników (**n**, **n-1**, **n-2**), w celu uwzględnienia cyklu koniunkturalnego w działalności Banku i ryzyka związanego z prowadzoną przez Bank działalnością.

Cele indywidualne do osiągnięcia w roku obrotowym **n** oraz ich wagę przy dokonywaniu Oceny Wyników, ustala się indywidualnie dla każdej z Osób Uprawnionych i podaje do wiadomości danej Osoby w indywidualnej karcie oceny najpóźniej do końca pierwszego kwartału tego roku obrotowego.

Przy ustalaniu celów finansowych do osiągnięcia w roku obrotowym **n** przez Bank lub jednostkę organizacyjną, za którą odpowiada Osoba Uprawniona, bierze się pod uwagę koszt kapitału oraz ponoszonego przez Bank ryzyka, w szczególności ryzyka ograniczenia płynności.

W celu zapobiegania konfliktowi interesów, cele wyznaczane Osobom Uprawnionym odpowiedzialnym za funkcje kontrolne, w tym za zarządzanie ryzykiem, nie obejmują wyników finansowych uzyskiwanych przez bezpośrednio kontrolowane przez te osoby obszary działalności Banku. Cele związane z obowiązkami kontrolnymi powinny stanowić większość łącznych celów przyjmowanych od Oceny Wyników takiej Osoby. Ocena Wyników powinna być dokonana przede wszystkim przy użyciu kryteriów jakościowych.

Warunkiem nabycia prawa do wynagrodzenia zmiennego przez Osobę Uprawnioną za rok obrotowy **n** jest również niewystąpienie okoliczności związanych z efektami pracy Osoby Uprawnionej, które uzasadniają obniżenie lub brak wypłaty całości lub części wynagrodzenia zmiennego w związku z zastosowaniem mechanizmu korekty ryzyka Banku ex-post (malus).

VII.4 Składniki i zasady wynagrodzenia zmiennego

Wynagrodzenie zmienne za rok obrotowy **n** składa się z dwóch części:

- (1) 60% wynagrodzenia zmiennego przyznaje się z dołu, po zakończeniu roku obrotowego **n**, pod warunkiem przejścia pozytywnej Oceny Wyników, z czego:
  - (a) połowę przyznaje się i wypłaca się w gotówce,
  - (b) połowę przyznaje się w postaci Akcji Fantomowych, podlegających zamianie na premię pieniężną po upływie ustalonego okresu wstrzymania;
- (2) przyznanie 40% wynagrodzenia zmiennego następuje warunkowo, przy czym wypłatę tej części wynagrodzenia odacza się na okres trzech lat, z czego:
  - (a) część przyznawaną w gotówce (połowa wynagrodzenia odroczonego), wypłaca się w trzech równych częściach z dołu, po zakończeniu roku obrotowego **n+1**, **n+2** i **n+3**,
  - (b) pozostałą część wynagrodzenia odroczonego przyznaje się w postaci Akcji Fantomowych, w trzech równych transzach z dołu, po zakończeniu roku obrotowego **n+1**, **n+2** i **n+3**. Akcje Fantomowe przyznane w poszczególnych transzach podlegają zamianie na premię pieniężną po upływie ustalonego Okresu Wstrzymania.

Wysokość przyznanego wynagrodzenia zmiennego za rok obrotowy **n**, z podziałem na składniki nieodroczone i odroczone, określa się indywidualnie w liście premiovym doręczanym Osobie Uprawnionej do końca pierwszego kwartału kolejnego (po roku obrotowym **n**) roku obrotowego.

Nabycie przez Osobę Uprawnioną prawa do wynagrodzenia zmiennego odroczonego po zakończeniu poszczególnych lat obrotowych **n+1**, **n+2** i **n+3**, warunkowane jest niewystąpieniem okoliczności, które uzasadniają obniżenie lub brak wypłaty danej części wynagrodzenia odroczonego w związku z zastosowaniem mechanizmu korekty ryzyka Banku ex-post (malus).

VII.5 Zasady korygowania wynagrodzeń zmiennych

Po upływie każdego roku okresu odroczenia (**n+1**, **n+2**, **n+3**) części wynagrodzenia zmiennego Zarząd Banku, a w przypadku Członków Zarządu Banku – Rada Nadzorcza Banku, ustala czy i w jakim zakresie konieczne jest zastosowanie mechanizmu korekty ryzyka ex-post (malus) przy wypłacie całości lub części odroczonego wynagrodzenia zmiennego.

Zastosowanie korekty ryzyka ex-post może polegać na:

- (1) czasowym zawieszeniu (wstrzymaniu) wypłaty całości lub części odroczonego wynagrodzenia zmiennego, lub
- (2) ostatecznym nieprzyznaniu w całości lub części kwoty odroczonego wynagrodzenia zmiennego płatnego w gotówce, w tym premii pieniężnej w wyniku realizacji uprawnień z Akcji Fantomowych – decyzję w tym zakresie Bank podejmuje każdorazowo w odniesieniu do poszczególnych rat wynagrodzenia, lub
- (3) ostatecznym nieprzyznaniu w całości lub części przyznanych warunkowo Akcji Fantomowych – decyzję w tym zakresie Bank podejmuje każdorazowo w odniesieniu do poszczególnych transz Akcji Fantomowych.

Właściwy organ bierze pod uwagę, czy w odniesieniu do wynagrodzenia zmiennego za rok obrotowy **n** nie wystąpiły następujące okoliczności:

- (1) negatywna korekta wyników finansowych Banku za okres Oceny Wyników, lub
- (2) zmiana Oceny Wyników będącej podstawą przyznania Osobie Uprawnionej wynagrodzenia zmiennego za rok obrotowy **n**, w związku z wykryciem naruszenia w okresie Oceny Wyników zasad w zakresie zarządzania ryzykiem w jednostce organizacyjnej, za którą odpowiada Osoba Uprawniona, lub
- (3) przyznanie wynagrodzenia zmiennego Osobie Uprawnionej na podstawie nieprawdziwych lub mylących informacji lub nieprawidłowego pomiaru wyników za okres Oceny Wyników, w tym na skutek oszustwa Osoby Uprawnionej, lub
- (4) powstanie straty bilansowej, niebezpieczeństwa niewypłacalności Banku lub utraty płynności, lub
- (5) Osoba Uprawniona uczestniczyła w działaniach, których wynikiem była znaczna strata Banku albo nie dochowała należytej staranności w nadzorze będąc odpowiedzialną za takie działania, lub
- (6) naruszenie przez Osobę Uprawnioną zasad dotyczących unikania konfliktu interesów, lub
- (7) rozwiązanie przez Bank z Osobą Uprawnioną umowy o pracę za wypowiedzeniem lub bez wypowiedzenia z przyczyn określonych

w art. 52 kodeksu pracy lub jakiegokolwiek innej umowy (np. kontraktu menedżerskiego) z przyczyn zbliżonych do wskazanych w art. 52 kodeksu pracy, lub

- (8) niespełnienie przez Osobę Uprawnioną standardów dotyczących kompetencji i reputacji, o których mowa w wytycznych EBA z dnia 22 listopada 2012 r., lub
- (9) ujawnienie, że Osoba Uprawniona naruszyła zobowiązanie do niekorzystania z prywatnych strategii hedgingowych lub ubezpieczeń dotyczących wypłaty wynagrodzenia zmiennego i odpowiedzialności za okres pracy dla Banku, w celu zniwelowania środków przewidzianych w Polityce.

VII.6 Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń wypłaconych za rok 2014

Poniższa tabela prezentuje zbiorcze informacje na temat wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku za 2014 rok.

Tabela 24 Wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku* za 2014 rok

	Wartość wynagrodzenia	Ilość osób
Wynagrodzenie brutto, w tym:	5 975 747	14
- Wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia	0	
- Wartość płatności związanych z zakończeniem stosunku zatrudnienia	200 000	1
Składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawcę, w tym:	410 029	14
- Składki na ubezpieczenie społeczne płacone przez pracodawcę od płatności związanych z zakończeniem stosunku zatrudnienia	0	0
Pozostałe świadczenia	219 518	14
Wartość Wynagrodzenia Zmiennego (zmiennie składniki wynagrodzenia zgodnie z Uchwałą nr RN 65/2014 w tym:	0	0
- płatne w gotówce	0	0
- płatne w instrumentach	0	0
- z odroczoną wypłatą	0	0

*podane zbiorcze informacje obejmują również 2 osoby, które w trakcie 2014r przestały pełnić stanowiska objęte Wykazem Stanowisk Kierowniczych (proporcjonalnie do okresu czasu, w którym je pełniły).